

50. YILINDA DÜNDEN BUGÜNE TMMOB ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI

ZOR YILLAR (1980–1991)

Elk. Müh. Ahmet BECERİK

1. GİRİŞ

24 Ocak 1980 Kararları ile ekonomide dışa bağımlı istikrar programı uygulamalarına giren ülkemiz, “12 Eylül 1980 Askeri Darbesi” ile birlikte, başta Anayasa olmak üzere buna uygun siyasal yapılanmaların oluşturulduğu, sivil toplum örgütlerinin kapatıldığı, çalışmalarının yasal ya da yasal olmayan yollarla kısıtlandığı bir süreç yaşadı.

Zor yıllar olarak anılan 1980’li yılların ilk yarısında yaşanan olağanüstü durumun yarattığı baskı ortamı kimi çevrelerde TMMOB’nin varlığına yönelik “niyet”lerinin yaşama geçirilmesini amaçlayan girişimlere neden oldu. Yapılan yasal düzenlemelerle TMMOB, “işlevsiz”, “sıradan” ve “zararsız” bir örgüt durumuna getirilmek istendi. 12 Eylül Askeri Rejimi döneminde toplumsal dayanakları ile bağları kopartılarak durağanlığa, dağınıklığa, edilginliğe zorlanan TMMOB ve bağlı Odalar, 6 Kasım 1983 tarihinde yapılan milletvekili genel seçimleri sonrasında, ara rejimin teknik eleman örgütlenmesinde yarattığı olumsuz sonuçları ortadan kaldırmaya yönelik çalışmalarda bulunmuş, ancak 1980’li yılların ikinci yarısında da süregelen ara

rejim ürünü depolitizasyon, bireyselleşme, yığınlık ve sadece kendisi için varolma olguları TMMOB ve bağlı Odalarının örgütlülüğünü önemli ölçüde etkilemiştir.

2. EMO Çalışmaları (1980-1991)

12 Eylül askeri darbesi sonrasında çalışmalarını yasaklanarak durdurulan Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul ve İzmir Şubeleri’nin yanı sıra bölge temsilciliklerimizin yeniden çalışmalarına başlaması için, şube yöneticileri ve kimi üyelerimizce Sıkıyönetim Komutanlıklarına yazılı ve sözlü yapılan başvurular, Ankara’da TMMOB ve EMO merkezlerinin MGK Genel Sekreterliği ile görüşmeleri sonucu birlikte harcanan yoğun çaba, kısıtlamalarla da olsa şube ve temsilciliklerimizin yeniden açılması sağlanmıştır. 12 Eylül darbesi sonrasında 7 Mart 1981 günü gerçekleştirilen, İstanbul, Ankara Şubeleri ile Bursa, Diyarbakır, Adana bölge temsilcilikleri Genel Kurullarından seçilen delegelerle toplanan 27. Genel Kurula, o dönem kapalı olan İzmir Şubesi ve Samsun Bölge Temsilciliğine bağlı üyeler katılmamıştır.

12 Eylül Askeri Rejimi, darbe sonrasında tüm demokratik kurum ve oluşumlara yönelik sistemli ve zora dayalı uygulamaları yanında toplumda yarattığı psikolojik baskı yöntemleri ile sosyal hareketliliği ve örgütlülüğü ciddi bir biçimde sarsmayı başarmıştır. Elektrik Mühendisleri Odası’nda 1973-1980 yılları arasında kaçınılmaz olarak yaşanan siyasal ağırlıklı etkinlik, 12 Eylül darbesinin getirdiği kısıtlamalarla bir anda devre dışı kalmıştır. EMO’nun özel bir önem verdiği OMDU uygulaması, İmar ve İskan Bakanlığı’nın belediyelere gönderdiği bir genelge ile durdurulmuş, büyük uğraşlar sonucu elde edilen haklar, görev ve yetkiler geri alınmaya başlayınca Oda gelirleri azalmış, Oda çalışmaları, zorunlu olarak işine son verilen personelin tazminatı, vergi, sigorta ödentileri, telefon gibi sabit harcamaları karşılama çabasına dönüşmüştür. Gittikçe yığılan borçlar ve dağılan kadroların yarattığı yükün altında ezilmemek EMO’yu açık tutmak için çaba gösteren Oda Yönetim Kurulu, TMMOB’nin giderleri kısma ve ortak mekan kullanma çağrısına uyarak, EMO merkez ve Ankara Şubesi, TMMOB merkezinin bulunduğu yere taşınmıştır.

Ülkemizin ekonomik, sosyal ve siyasal yapısı ile ilgili olarak önemli kararların alındığı bu dönemde; 12 Eylül askeri rejimi tarafından Kurucu Meclis olarak çalışması öngörülen Danışma Meclisi'nin Anayasa Komisyonu, kimi meslek kuruluşlarının bu bağlamda TMMOB'nin de anayasa taslağı hakkında görüş ve önerilerini iletmesini istedi. Birliğin bağlı Odalara yaptığı çağrı üzerine, EMO görüşlerini şöyle açıklamakta; "Anayasa Taslağı" otoriter yönetimin tüm koşullarını hem de anayasal tepkileri hazırlamaktadır. Toplumumuzun çoğulcu ve özgürlükçü demokrasi tercihi açık ve kesindir. Çağdaş toplumlar için vazgeçilmez bir koşul olan bu tercihin yerine iktidarda olmayanlara karşı korunan ve her türlü yetkiyi haiz bir iktidar ile toplumsal yaşamın her alanında serbestçe örgütlenme hakkını ortadan kaldıran ve toplumun büyük kesimini her türlü politik gelişmenin seyircisi durumuna getiren bir toplum düzeni yaratmak istenmektedir.

12 Eylül Dönemi'nin getirdiği 1982 Anayasası'nın yürürlüğe girmesinin ardından kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının bu arada TMMOB yasasında yeni düzenlemeler yapılması gündeme geldi. Anayasanın 135. Maddesi kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile ilgili yeni hükümler getirmekteydi Bakanlar Kurulunca Yetki Yasasına dayanarak 66 ve 85 sayılı KHK ile TMMOB Yasası'nda yeni düzenlemeler yapılarak ve Oda organları seçimleri 6 Kasım 1983 tarihinde yapılacak milletvekili genel seçimlerinden sonraya bırakılması kararlaştırıldı. EMO 28. Dönemi yaklaşık iki yıllık bir süreçte tamamlanmış ve 29. Dönemden başlayarak yapılan yasal düzenlemeler çerçevesinde EMO Organ Seçimlerinin iki yılda bir yapılması uygulaması başlatıldı. TMMOB Yasası'nda yapılan değişiklikler, Odaları özerklik ve yönetim açısından dernek yapısının gerisine düşürmüştür. Kamu kesiminde çalışan mühendislerin Odalara üye olma zorunluluğunun kaldırılması, Oda-Üye ilişkilerini zayıflatmış, Odanın denetim alanının daraltmıştır. Bugün ülkemizde bulunan elektrik, elektronik ve bilgisayar mühendisi sayısı bilinmemektedir. Bu durum 12 Eylül Döneminin yarattığı olumsuzluklardan biridir.

Yeni Anayasa ve buna bağlı olarak hazırlanan yasalar çerçevesinde mesleki çalışmalarını yapmak durumunda olan EMO, elektrik mühendisliği hizmetlerinin geliştirilmesine yönelik 1982 yılında yeniden başlayan mesleki denetim uygulamasını sürdürerek SMM hizmetinin nitelikli bir şekilde gerçekleştirilmesi amacıyla SMM bürolarının Oda ile ilişkilerini geliştirmek, proje onay işlemlerindeki güçlüklerin çözüm yollarını araştırmak, ortak çalışma zorunluluğu olan diğer meslek

mensupları ile ilişkiler ve elektrik mühendisliği hizmetlerinde asgari ücretlerin günün koşullarına uygun ve daha uzun süre hayatta kalabilecek bir içerikle düzenlenmesi gibi konularda kimi düzenlemeler yapılmıştır. Öte yandan SMM üyelerimizi ilgilendiren konularda, Elektrik İç Tesisleri Yönetmeliği ve Yetkili Elektrikçiler Hakkında Yönetmelik üzerinde politik baskı ve kampanyalarla proje tanımında ilginç zorlama değişiklikler yapılarak fen adamlarına proje yapma yetkisi verilmiştir. Değişik boyutlarda gündeme gelen konu üzerinde EMO gerekli titizliği göstermiş, konuyu ilgililere aktarmaya ve bu konudaki yanlış uygulamayı düzeltmeye çalışmıştır.

TMMOB'ne bağlı Odaların büyük bölümünün 30. kuruluş yılı olan 1984 yılı Aralık ayından başlayarak 1985 yılında da devam eden kutlama çalışmaları çerçevesinde "Elektrik Mühendisleri Odası Amblemi" yarışması düzenlenmiş, yarışmaya katılan pek çok sayıdaki eser arasından, günümüzde de kullanılan Ümit Ögmel'in eseri birinci seçilmiştir.

EMO, mesleki alanlardaki bilimsel ve teknik gelişmeleri aktarmak için çeşitli teknik toplantı, seminer, sempozyum ve konferanslar düzenleme çalışmalarının dışında 1985 yılından başlayarak iki yılda bir değişik kentlerde Elektrik Mühendisliği Ulusal Kongresi adı altında elektrik, elektronik, haberleşme, kontrol ve bilgisayar sistemleri alanlarında bilimsel ve özgün katkılarının tartışılıp değerlendirilmesi ile araştırma, uygulama ve eğitim süreçlerindeki kişi ve kuruluşları birbirleriyle iletişimini sağlayan 80'li yıllar boyunca, Adana(1985), Ankara(1987), İstanbul(1989)'da kongreler düzenlenmiştir.

Çalışma Raporu'ndan....

Yaşanan günlerin tortularını tüm ağırlığı ile hisseden meslek kuruluşları, ülkemizde başlayan "yeni döneme" paralel olarak yeni bir çalışma dönemine başlamak üzereler.

Yeni Anayasa ve buna bağlı olarak hazırlanan yasalar çerçevesinde mesleki çalışmalarını yapmak durumunda olan Odamız, yaşanan pratiği ve sonuçlarını yaratıcı bir şekilde özümleyerek yeni, etkin ve toparlayıcı bir programı hazırlayıp hayata geçirmek gibi önemli bir görevin üstesinden gelmek zorundadır.

Bugün on bini aşkın elektrik mühendisinin mesleki örgütü olan EMO, bir yandan meslek alanını disiplin edecek tedbirleri alırken, diğer yandan meslektaşlar arasında dayanışma ve yardımlaşmayı geliştirecek önlemleri almalı, bunlara bağlı olarak da üyelerinin bilgi ve becerilerini geliştirecek etkin faaliyetlerde bulunmalıdır.

Meslek içi teknik eğitim konusunda etkin çalışmalar yapabilecek örgütler olan Odalarımızda bu doğrultuda programlar yapılmaktadır. Konusu doğru saptanmış ve zamanlaması iyi yapılmış etkinliklerin meslektaşlara ve örgüte çok şeyler kazandıracağını bilmek durumundayız.

Ülkemizde nitelikli yayın konusunda tam bir boşluk bulunduğu bilincinde olarak ve bu boşluğu doldurmanın Odaların görevlerinden olduğunu bilerek yayınlarımızı geliştirmek gibi bir görevimiz vardır. Oda Dergisini bu doğrultuda geliştirmek için yazı ile desteklemek gerekmektedir. Unutmayalım ki üyeler yayın hayatına ne kadar katkıda bulunurlarsa, bu alan o kadar gelişir ve çeşitlenir. Sorumluluğu sadece beş altı meslektaşımızın omuzlarına bırakmamalıyız.

Üyelerimizin haklarını savunma görevimizi her koşul altında yerine getirmeliyiz. Kamu kuruluşlarında çalışanlar için geçmişten beri savunulan grevli, toplu sözleşmeli sendikal hak talebini sürekli diri tutmalıyız. Projeci, büro sahibi serbest çalışan üyelerimizle, özel sektörde ücretli olarak çalışan meslektaşlarımızın sorunlarını çözmek için onlarla beraber olmalıyız. Bakanlıklarla kamu kuruluşlarıyla olan mesleki ilişki düzeyini yükseltmeliyiz. Geçen dönem atılan olumlu adımlara, önümüzdeki dönem yenilerini katarsak, Odamızın kamuoyundaki etkinliğinin ve saygılılığının arttığını gözlemleyebiliriz.

Yaşadığımız pratik şunu da gösterdi ki; ne kadar beraber olursak o kadar güçlü oluyoruz. Bunun için TMMOB içindeki diğer kardeş odalarla ve üst örgüt TMMOB ile beraberliğimizi ve dayanışmamızı hiçbir zaman azaltmamalı, tam tersine sürekli güçlendirmeliyiz. Geçen dönem Odamızın bu doğrultudaki olumlu çabalarına önümüzdeki dönem yenilerini katmalıyız..

28.Dönem (1982-1983) - EMO Çalışma Raporu

ZOR YILLARDA EMO'YA SAHİP ÇIKTILAR.....

12 Eylül 1980 askeri darbesi ile ülkemiz karanlık bir döneme girmiş, toplumsal muhalefeti sindirmek, yok etmek amaçlı şiddet politikalarından her kurum gibi Odamız da etkilenmiştir.

Bu zor ve karanlık dönemde Odamızı yaşatmak en azından kapattırmamak üzere sorumluluk sahibi üyelerimiz, EMO'ya sahip çıkmışlardır. Özellikle 1981 ve 1982 genel kurullarına katılan tüm üyelerimize ve görev alan yönetim kurulu üyelerine günümüzden sevgi ve saygılarımızı iletiyoruz. Elbette ki tüm zamanlarda

görev alan arkadaşlarımız her zaman sevgi ve saygıyı hak ediyorlar ama yaşanan dönemden ötürü aşağıda isimlerini verdiğimiz dostlarımız biraz daha fazla hak ediyorlar.

Ne iyi ki vardılar. **Elektrik Mühendisleri Odası bugünlere gelmesinde katkıları olan tüm üyelerimiz yanında 1981 ve 1982 yıllarında görev yapan yöneticilerine teşekkürü borç bilir.**

1981 DÖNEMİ (27. Dönem)

Odamız 27. Olağan Genel Kurulu 07 Mart 1981 günü TMMOB toplantı salonunda yapılmış. İstanbul ve Ankara Şubesi ile Bursa, Diyarbakır, Adana Bölge Temsilcilikleri Genel Kurullarından seçilen delegelerle toplanan Kongreye o dönem kapalı olan İzmir Şubesi ile Samsun Bölge Temsilciliğine bağlı üyeler katılamamışlardır. Yapılan seçimlerde Yönetim Kurulu ve diğer organlar aşağıdaki gibi şekillenmiştir.

Yönetim Kurulu: Başkan: Teoman Alptürk, Başkan Yrd.: Abdülkadir Kahraman, Yazman Üye: Ufuk Ataç, Sayman Üye: Gürcan Banger, Üye: A. İhsan Alpaslan, Üye: Muhittin Oral, Üye: Turan Şencil

Oda Yönetim Kurulu Yedek Üyelikleri: Burhan Bali, İrfan Uzuner, Haldun Kartal, Nurşah Koşar, Mithat Yaman, Mehmet Şahinli, Bülent Mindek

Oda Denetleme Kurulu'na; Bekir Özgirgin, Atilla Elmaslı, Turan Pazarlı (asıl); Şerif Sayın, Fatih Ağdacıoğlu, Halim Karacaferoğlu (yedek) olarak seçilmişlerdir.

Oda Onur Kurulu'na ise; Aybars Ungan, N. Bülent Damar, Seyhan Özmen, Metin Oruç Beştepe, Yalçın Demirekler (Asıl); Yüksel Birdal, Doruk Karaoğlu, Cevdet Aydemir, Selçuk Şahin, Osman Sertbaş (yedek) olarak seçilmişlerdir.

TMMOB Yönetim Kurulu'na ise Teoman Alptürk, Gürcan Banger ve A.Kadir Kahraman seçilmişlerdir.

1981 Dönemi Şube Genel Kurulları

EMO Ankara Şubesi Genel Kurulu 24 Ocak 1981 günü Sanayi ve Ticaret Odaları Birliği Toplantı Salonunda

Aybars Ungan

yapılmış, yapılan seçimlerden sonra Şube Yönetim Kurulu aşağıdaki biçimde oluşmuştur.

Yönetim Kurulu:Başkan: Şemsi Sungur, Başkan Yrd: Temel Turan, Yazman Üye: Turhan Çiftçi, Sayman Üye: Mehmet Zan, Üye: Kutad Kara, Üye: Hacı Mordoğan, Üye: İbrahim Uygun

EMO İstanbul Şubesi Genel Kurulu 01 Mart 1981 tarihinde İstanbul Barosu Toplantı Salonunda yapılmış, yapılan seçimlerden sonra Şube Yönetim Kurulu aşağıdaki şekilde oluşmuştur.

Yönetim Kurulu: Başkan: Yavuz Çizmeci, Başkan Yard.: Y. Kaya Necan, Yazman Üye: Ahmet Akçay, Sayman Üye: E. Yılmaz Çetin, Üye: Mehmet Turgut, Üye: Necdet Oğuz, Üye: Avni Öztel

Bursa, Diyarbakır ve Adana Bölge Temsilcilikleri Yönetim Kurulları ise aşağıdaki isimlerden oluşmuştur.

Bursa:Mümin Ceyhan, Yalçın Seyhan, Mehmet Geydirir, Hayri Türkyılmaz, Ali Sevinç

Diyarbakır:Mehmet Öcal, M Ali Ulak, Kemal Işık, Celal Gürdal, Özer Erdemli,

Adana:Yaşar Okşaoğlu, Mebruh Kurtulgan, Gültekin Yelekçi, Zülfü Akyıldız, Mehmet Bolkar

Kongrelerine izin verilmeyen İzmir Şubesi ile kapalı olan Samsun Bölge Temsilciliği dışındaki Oda birimlerinin 1981 yılı Kongreleri tamamlanmış ve isimleri yukarıda belirtilen üyelerimiz seçilmişlerdir.

1982 DÖNEMİ (28. Dönem)

Odamız 28. Olağan Genel Kurulu 28 Şubat 1982 tarihinde TSE konferans salonunda yapılmış ve yapılan seçimlerden sonra Oda Yönetim Kurulu ve organları aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

Yönetim Kurulu: Başkan: Teoman Alptürk, Başkan Yrd.: Emel İnal, Yazman Üye: Ufuk Ataç, Sayman Üye: Abdülkadir Kahraman, Üye: Turan Şencil, Üye: Özcan Okumuş, Üye: Halis Kaya

Denetleme Kurulu: Bekir Özgirgin, Muammer Ermiş, Tahir Çalışıcı

Onur Kurulu: Metin Ortuç Beştepe, N. Bülent Damar, Aybars Urgan, Yalçın Demirekler, Seyhan Özmen

TMMOB Yönetim Kurulu adaylıklarına ise Teoman Alptürk, A.Kadir Kahraman ve Selçuk Esen seçilmişlerdir.

1982 Dönemi Şube Genel Kurulları

Ankara Şubesi 6. Genel Kurulu 09 Ocak 1982 günü TMMOB Toplantı Salonunda yapılmış, yeni seçilen Yönetim Kurulu ve diğer organlar üyeleri şu isimlerden oluşmuştur..

Yönetim Kurulu: Başkan: Halil Eker, Başkan Yrd.: Necla Aka, Yazman Üye: Zekeriya Gökpınar, Sayman Üye: Fahri Karakoç, Üye: Turhan Çiftçi, Üye: Kadir Özkan, Üye: Ekrem Pazarlı

Denetleme Kurulu:Mümin Can, İsmail Aktaş, Fatih Ağdacıoğlu

TMMOB VE EMO'NUN BAŞKANI SN. TEOMAN ALPTÜRK'ÜN GENEL KURULDA YAPMIŞ OLDUĞU KONUŞMA

İstanbul Şubesi23. Olağan Genel Kurulu23 Ocak 1982 günü İstanbul Tabipler Odası Toplantı Salonunda yapılmış, kongre sonunda Yönetim ve Denetleme Kurulları aşağıdaki gibi oluşmuştur.

Yönetim Kurulu: Başkan: Selçuk Esen, Başkan Yrd.: Sırdaş Karaboğa, Yazman Üye: E. Yılmaz Çetin, Sayman Üye: Emin Kıranta, Üye: Şükrü Serttop, Üye: Emin Karaşin, Üye: Ahmet Uzunkaya

Denetleme Kurulu: Ahmet Akçay, İbrahim Aksın, Hamdi Olgunsoy

İzmir Şubesi . Olağan Genel Kurulu09 Ocak 1982 günü Şube lokalinde yapılmış, yeni kurullar aşağıdaki gibi oluşmuştur.

Yönetim Kurulu: Başkan: Haldun Büyükdora, Başkan Yrd.: Hikmet Davaslıoğlu, Yazman Üye: Mustafa Küçük,

Sayman Üye: Özcan Özcan, Üye: Gürcan Aylanç, Üye: Mesut Ulutaş, Üye: Ö. Haluk Yılmaz

Denetleme Kurulu: İrfan Arabacı, Muammer Argün, Mehmet Gülcü

Adana'da Ocak 1982 günü yapılan 2. Olağan Genel Kurulda göreve getirilen yeni Yönetim Kurulu aşağıdaki şekilde görev bölümü yapmıştır.

Başkan: Yaşar Okşaoğlu, Yazman Üye: Cemil Eryürek, Sayman Üye: Sabit Dağsuyu, Üye: Mehmet Bolkar, Üye: Ömer Çelik

Diyarbakır Bölge Temsilciliği Yönetim Kurulu ise yapılan Genel Kuruldan sonra şöyle oluşmuştur.

Başkan: İbrahim Erdem, Yazman Üye: M. Ali Ulak, Sayman Üye: Celal Göral, Üye: Özer Erdemli, Üye: Alaattin Gökhan